

***Epipactis helleborine* (L.) Crantz**

Nederlandse naam :

Brede wespenorchis

Synoniemen :

Serapias helleborine (L.)
Epipactis latifolia (L.) All.
Helleborine latifolia (L.) Druce

Beschrijving :

Plant van 20 tot 120 cm hoog. Tijdens de ontwikkeling van de plant is de top met de bloemtros sterk naar beneden gebogen. Stengel onderaan kaal, bovenaan soms licht viltig behaard. Bladeren spiraalvormig aan de stengel verspreid, gewoonlijk ongeveer horizontaal afstaand, papierachtig aanvoelend, langer dan de internodiën. Bladeren variabel van vorm: van eirond tot breed elliptisch met soms spitse, soms vrij stompe top. Onderste schutbladeren langer dan de bloemen, bovenste kleiner.

Bloeiwijze dicht en veelbloemig in een langgerekte tros. De onderste bloemen hangen een beetje, naar boven toe staan ze meer horizontaal. De bloemen zijn groen tot bijna wit, geel tot bruinachtig, roodachtig tot violet of paarsachtig tot donkerpurper. De petalen zijn meestal veel kleuriger dan de groene sepalen. Lip met een diep komvormig, van binnen donker gekleurd hypochiel met nectar. Het onbeweeglijk verbonden epichiel is in omtrek breed rondachtig tot breed hartvormig, met meestal een naar beneden gebogen puntje. Aan de basis van de epichiel komen twee wratachtige verdikkingen voor. Werkend rostellum met groot viscidium duidelijk aanwezig. Polliniën stevig ingepakt. Clinander derhalve goed ontwikkeld. Variabiliteit: De planten variëren sterk wat grootte, kleur van de bloemen, als wat aantal bloemen betreft. Deze variabiliteit is te wijten aan het grote ecologische spectrum waarin deze soort kan voorkomen.

Verspreiding:

Zeer verspreid. Komt voor op allerlei terrein en ondergrond, meestal in licht beschaduwde plaatsen. Is zeer algemeen in België en staat (toch) op lijst B. Het opnemen in lijst B houdt theoretisch in dat de bovengrondse delen mogen worden geplukt, voor zover de ondergrondse delen niet worden beschadigd of vernield en plukken geen aanleiding geeft tot handels- of industriële bedrijvigheid.

Opmerkingen :

E. helleborine kan met zes andere *Epipactis*-soorten verward worden. De meeste verwarring bestaat in het onderscheid tussen *Helleborine* en *Muelleri*. De laatste heeft absoluut geen viscidium, komt uitsluitend voor op kalkgronden en is meestal ook geelgroen gekleurd zonder al te veel purper. *Leptochila* heeft dan weer veel smallere blaadjes en bovendien geen viscidium (hoewel ze in knop nog wel kan voorkomen) en een zeer puntige lip. Bovendien bloeit *Leptochila* uitsluitend in kalkbossen en heeft de soort een vroegere bloeitijd. *Neglecta* heeft ook smallere bladeren, een zeer armbloemige tros en anders gevormde bloemen: de epichiel is veel langer, puntiger maar teruggeslagen (in tegenstelling tot *Leptochila*). *Phyllanthes* is dan weer een soort die slechts enkele groene, kleistogame bloemen vormt, in België slechts op één plaats voorkomt met enkele exemplaren en kleinere, stijvere blaadjes heeft. *Viridiflora* komt dan weer enkel voor in donkere bossen, is sterk purper gekleurd en heeft kleinere bloemen. *Tenslotte* is er nog *Neerlandica*.

Bibliografie :

- De Orchideeën van Europa I & II. J.Landwehr. 1977, 571 blz. Vereniging tot Behoud van Natuurmonumenten in Nederland. ISBN90-70099-08x ,
 De Orchideeën van Nederland. C.A.J.Kreutz & H.Dekker 2000, 512 blz. Uitgave Kreutz.
 ISBN 90-805149-1-8.
 Les Orchidées de France, Belgique et Luxembourg. Ouvrage collectif sous l'Egide de la Société Française d'Orchidophilie. 1998, 416 blz. Collection Parthenope. ISBN 2-9510379-1-0, Veldgids Nederlandse Orchideeën. C.A.J.Kreutz 2001, 210 blz.
 Uitgave Kreutz.
 ISBN 90-806626-1-5.

Copyright © 2008 P & P Orchids /O.V.V., alle rechten voorbehouden.

